

2008 m. gegužės 22 d. Tarybos išvados dėl suaugusiųjų mokymosi

(2008/C 140/09)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

Kadangi:

1. 2000 m. pavasarį Lisabonos Europos Vadovų Tarybos išvadose ⁽¹⁾ buvo paraginta modernizuoti Europos švietimo ir mokymo sistemas siekiant patenkinti žinių ekonomikos poreikius ir išspręsti daugėjančias socialines, ekonomines bei demografines problemas, su kuriomis Sąjunga susiduria globalizacijos veikiamame pasaulyje.
2. 2002 m. pavasarį Barselonos Europos Vadovų Tarybos išvadose ⁽²⁾ valstybės narės buvo paragintos užtikrinti, kad visi piliečiai turėtų pagrindines kvalifikacijas, taip pat didinti vyresnio amžiaus darbuotojų galimybes likti darbo rinkoje, visų pirma garantuojant realias galimybes mokytis visą gyvenimą.
3. 2002 m. birželio 27 d. Tarybos rezoliucijoje dėl mokymosi visą gyvenimą ⁽³⁾ buvo pabrėžta, kad mokymasis visą gyvenimą turi apimti mokymąsi nuo ikimokyklinio amžiaus iki amžiaus po išėjimo į pensiją, įskaitant visų rūšių formalųjį ir neformalųjį švietimą bei savišvietą.
4. 2002 m. gruodžio 19 d. Tarybos rezoliucijoje dėl tvirtesnio bendradarbiavimo profesinio švietimo ir mokymo srityje ⁽⁴⁾ buvo pažymėta, kad suaugusiųjų, įskaitant vyresnio amžiaus darbuotojus, gebėjimas prisitaikyti ir įsidarbinimo galimybės labai priklauso nuo galimybių atnaujinti gebėjimus ir įgyti naujų gebėjimų visu profesinės veiklos laikotarpiu.
5. 2004 m. gegužės 28 d. Tarybos rezoliucijoje dėl orientavimo politikos, sistemų ir praktikos stiprinimo ⁽⁵⁾ pabrėžta, kad visi Europos piliečiai visais gyvenimo etapais turėtų turėti galimybę naudotis orientavimo paslaugomis, ypatingą dėmesį skiriant rizikos grupėms ir atitinkamiems asmenims.
6. 2004 m. gegužės 28 d. Tarybos išvadose dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos identifikavimo ir įteisinimo bendrų Europos principų ⁽⁶⁾, nustatytų atsakant į 2002 m. lapkričio mėn. Kopenhagos deklaraciją, buvo paraginta plėtoti ir platinti Europos dokumentus, kuriais pripažįstamas neformalusis mokymasis ir savišvietą.
7. 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijos dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų ⁽⁷⁾ tikslas yra, *inter alia*, užtikrinti, kad suaugusieji galėtų visą gyvenimą tobulinti ir atnaujinti savo gebėjimus ir kad būtų sukurta tinkama suaugusiųjų tęstinio švietimo ir mokymo infrastruktūra.
8. 2007 m. gegužės 25 d. Tarybos išvadose dėl švietimo bei mokymo rodiklių ir gairių darnios sistemos ⁽⁸⁾ buvo paraginta toliau kurti suaugusiųjų gebėjimų rodiklius.
9. 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos kvalifikacijų struktūros kūrimo ⁽⁹⁾ skatinamas kvalifikacijų apibūdinimo metodas, grindžiamas mokymosi pasiekimais, nesvarbu, kokiais būdais ar kur tos kvalifikacijos įgyjamos.
10. 2008 m. bendroje Tarybos ir Komisijos pažangos ataskaitoje dėl darbo programos „Švietimas ir mokymas 2010“ įgyvendinimo pabrėžiama, kad neaktyvus vyresnio amžiaus darbuotojų ir žemos kvalifikacijos darbuotojų dalyvavimas suaugusiųjų mokymesi tebėra svarbi problema.
11. 2008 m. sausio 16 d. Europos Parlamento rezoliucijoje dėl suaugusiųjų mokymosi: *Mokytis niekada nevėlu* ⁽¹⁰⁾ valstybės narės raginamos skatinti žinių įgijimą ir plėtoti mokymosi visą gyvenimą kultūrą, visų pirma įgyvendinant politiką, kuria užtikrinama lyčių lygybė ir siekiama, kad suaugusiųjų mokymasis taptų patrauklesnis, lengviau prieinamas ir veiksmingesnis.

PALANKIAI VERTINA 2006 m. spalio mėn. Komisijos komunikatą „Mokytis niekada nevėlu“ ⁽¹¹⁾ ir 2007 m. rugsėjo mėn. Komisijos veiksmų planą „Mokytis niekada nevėlu“ ⁽¹²⁾, kuriuose akcentuojama, kad suaugusiųjų mokymasis yra svarbus, nes tai vienas iš pagrindinių mokymosi visą gyvenimą elementų, o valstybės narės raginamos pašalinti kliūtis dalyvavimui, didinti suaugusiųjų mokymosi bendrą kokybę ir veiksmingumą, paspartinti įteisinimo bei pripažinimo procesą ir užtikrinti pakankamas investicijas šioje srityje ir jos stebėseną.

⁽¹⁾ Dok. SN 100/00.⁽²⁾ Dok. SN 100/02, 32 ir 33 punktai.⁽³⁾ OL C 163, 2002 7 9, p. 2.⁽⁴⁾ OL C 13, 2003 1 18, p. 2.⁽⁵⁾ 9286/04.⁽⁶⁾ 9600/04.⁽⁷⁾ OL L 394, 2006 12 30, p. 10.⁽⁸⁾ OL C 311, 2007 12 21, p. 13.⁽⁹⁾ Turi būti įrašyta nuoroda į OL.⁽¹⁰⁾ Dok. (2007/2114 (INI)) — P6_TA-PROV(2008)0013.⁽¹¹⁾ Dok. 14600/06 — COM(2006) 614 galutinis.⁽¹²⁾ Dok. 13426/07 — COM(2007) 558 galutinis.

PRIPAŽĮSTA esminį vaidmenį, kuris gali tekti suaugusiųjų mokymuisi siekiant Lisabonos strategijos tikslų, nes juo skatinama socialinė sanglauda ir piliečiams suteikiami gebėjimai, kurių reikia norint rasti naują darbą, o Europai padedama geriau reaguoti į globalizacijos keliamus sunkumus. Visų pirma reikia:

1. Gerinti vis dar didelio žemos kvalifikacijos darbuotojų skaičiaus gebėjimų lygį, kad visi piliečiai galėtų prisitaikyti prie technologijų raidos ir būsimų gebėjimų poreikių, tokiu būdu prisidedant prie bendro ekonominių rezultatų gerinimo.
2. Spręsti vis dar didelio mokyklos nebaigiančių asmenų skaičiaus problemą suteikiant antrą galimybę tiems, kurie tampa suaugusiais neturėdami kvalifikacijų ir daugiausia dėmesio skiriant ypatingą susirūpinimą keliančioms sritims, pavyzdžiui, pagrindiniam raštingumui ir mokėjimui skaičiuoti, IT gebėjimams ir kalbų mokymuisi.
3. Kovoti su socialine atskirtimi dėl susidariusių aplinkybių, pavyzdžiui, žemu pradinio švietimo lygio, nedarbo ir kaimo vietovių izoliuotumo, kartu (atsižvelgiant į dabartines demografijos ir migracijos tendencijas) daugiau dėmesio skiriant vyresnio amžiaus darbuotojų ir migrantų mokymuisi visą gyvenimą ir mokymosi poreikiams.
4. Užtikrinti suaugusiųjų mokymosi veiksmingumą, rezultatyvumą ir kokybę siekiant didinti aktyvų dalyvavimą tokiam mokymesi, ypač socialiai remtinų grupių narių dalyvavimą, pritraukti pakankamai viešųjų ir privačių investicijų į šią sritį ir paskatinti privatųjį sektorių laikyti tokį mokymąsi vienu iš svarbiausių darbo vietos bei verslo raidos elementų.

MANO, kad suaugusiųjų mokymasis gali svariai prisidėti tenkiant tokius poreikius, nes teikia ne tik ekonominę ir socialinę naudą, pavyzdžiui, geresnes galimybes įsidarbinti, galimybę dirbti kokybiškesnį darbą, didesnę pilietinę atsakomybę bei aktyvesnį piliečių dalyvavimą, bet ir individualią naudą, pavyzdžiui, geresnę savirealizaciją, sveikatą bei gerovę ir didesnę savigarbą, todėl:

1. Suaugusiųjų mokymasis turėtų būti labiau akcentuojamas ir veiksmingiau remiamas nacionaliniu lygiu kaip dalis bendrų pastangų kurti mokymosi visą gyvenimą kultūrą.
2. Šių išvadų priede išsamiai nurodytos konkrečios priemonės galėtų tapti darniu pagrindu būsimiems veiksams šioje srityje pagal darbo programą „Švietimas ir mokymas 2010“.

3. Toliau plėtojant ir įgyvendinant tokias priemones turėtų būti visokeriopai atsižvelgiama į valstybių narių atsakomybę už mokymo turinį ir švietimo bei mokymo sistemų organizavimą ir turėtų būti naudojamos atviruoju koordinavimo metodu.

4. Suaugusiųjų mokymosi pažanga ir stebėseną turėtų atitikti 2007 m. gegužės mėn. Tarybos patvirtintą rodiklių ir gairių darnų pagrindą ir būti įtrauktos į būsimas pažangos ataskaitas dėl darbo programos „Švietimas ir mokymas“.
5. Dėl suaugusiųjų mokymosi tarpsektorinio pobūdžio, įvairovės, sudėtingumo ir sričių gausos reikia integruoto metodo, kurį taikant dalyvautų visi suinteresuotieji subjektai, įskaitant vietas ir regionų lygio subjektus, socialinius partnerius ir NVO.

Todėl PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ spręsti šiose išvadose nurodytus su suaugusiųjų mokymosi susijusius klausimus, visų pirma įgyvendinant priede nurodytas priemones atsižvelgiant į konkrečią situaciją valstybėse narėse ir jų prioritetus,

ir PRAŠO KOMISIJOS

- Remti valstybes nares šioms toliau plėtojant ir tobulinant suaugusiųjų mokymąsi ne tik užtikrinant daugiau galimybių, platesnę prieigą ir didesnę dalyvavimą, bet ir aktualesnius bei labiau į rezultatus orientuotus mokymosi pasiekimus, naudojantis, pavyzdžiui, šių išvadų priede išvardytomis priemonėmis;
- Užtikrinti tolesnės su tokiomis priemonėmis susijusios veiklos ir Bolonijos bei Kopenhagos procesų (kiek jie susiję su suaugusiųjų mokymosi) papildomumą ir darną;
- Stiprinti esamas mokslinių tyrimų struktūras ir naudoti jas suaugusiųjų mokymosi reikmėms;
- Tęsti ir intensyvinti bendradarbiavimą su šioje srityje veikiančiomis tarptautinėmis organizacijomis bei atitinkamais nevyriausybiniais subjektais, taip pat susieti veiklą su regioninėmis iniciatyvomis, pavyzdžiui, Europos ir Azijos bendradarbiavimu, ir pasaulinio masto iniciatyva „Švietimas visiems“ ir Tūkstantmečio vystymosi tikslais.

PRIEDAS

2008–2010 M. KONKREČIOS PRIEMONĖS

A) KOMISIJA, BENDRADARBIAUDAMA SU VALSTYBĖMIS NARĖMIS, TURI:

- 1) Analizuoti nacionalinio lygio švietimo ir mokymo reformas, ypač nacionalinių kvalifikacijų sistemų kūrimą atsižvelgiant į Europos kvalifikacijų struktūrą, ir kreditų perkėlimo sistemų, susijusių su formalioju bei neformalioju mokymusi ir savišvieta, kūrimą siekiant gerinti suaugusiųjų galimybes naudotis kvalifikacijų sistemomis.
- 2) Analizuoti nacionalinių švietimo ir mokymo reformų poveikį finansavimo išteklių paskirstymo įvairioms amžiaus grupėms požiūriu, atsižvelgiant į mokymąsi visą gyvenimą metodą.
- 3) Remiantis dabartinės valstybių narių geros praktikos pavyzdžiais, remti suaugusiųjų mokymo srityje dirbančių asmenų karjeros galimybių, sąlygų ir išteklių plėtojimą siekiant didinti informuotumą apie šią profesiją ir stiprinti jos statusą.
- 4) Vykdyti tolesnius mokslinius tyrimus, susijusius su suaugusiųjų mokymo paslaugų teikėjų kokybės kriterijų rengimu.
- 5) Parengti geros praktikos pavyzdžių ir projektų, kuriais siekiama motyvuoti ypač sunkiai pasiekiamas grupes, bendrą apžvalgą, kurioje būtų nustatyti jų reintegravimo į darbo rinką bei visuomenę ir jų savivarbos stiprinimo svarbiausi veiksniai.
- 6) Nustatyti mokymosi pasiekimų vertinimo geros praktikos pavyzdžius, visų pirma žemos kvalifikacijos, vyresnio amžiaus darbuotojų ir migrantų pasiekimų, įgytų daugiausia nedalyvaujant formaliojoje mokymosi sistemoje.
- 7) Parengti suaugusiųjų mokymosi srityje vartojamų terminų sutartų apibrėžčių žodyną ir, remiantis jau surinktais duomenimis, įskaitant OECD, ir užtikrinant suderinamumą su 2008 m. Reglamentu dėl švietimo ir mokymosi visą gyvenimą statistikos ⁽¹⁾, nustatyti, kokių palyginamų pagrindinių duomenų reikia Europos lygiu norint palengvinti stebėseną. (Turėtų būti užtikrinta teisė visoms valstybėms narėms dalyvauti šiame darbe)
- 8) Remti priemones, kuriomis didinama suaugusiųjų mokymosi svarba vykdant nacionalines mokymosi visą gyvenimą strategijas.
- 9) Remti kampanijas, kurių tikslas – ugdyti potencialių mokyti pageidaujančių asmenų sąmoningumą ir didinti jų motyvaciją, tokiu būdu didinant bendrą dalyvavimą suaugusiųjų mokymėse.

B) VALSTYBĖS NARĖS, REMIANT KOMISIJA, TURI:

- 1) Skatinti ir remti valstybių narių suinteresuotųjų subjektų keitimąsi geros praktikos pavyzdžiais, mokymąsi vieni iš kitų ir bendrą projektų rengimą suaugusiųjų švietimo srityje.
- 2) Dedant pastangas plėtoti mokymosi visą gyvenimą kultūrą, glaudžiai bendradarbiauti nustatant ir pašalinant kliūtis suaugusiųjų mokymuisi ir užtikrinant į paklausą orientuotas aukštos kokybės paslaugas ir įstaigas suaugusiųjų mokymosi srityse, įskaitant e. mokymosi ir nuotolinio mokymosi galimybes.
- 3) Skatinti aukštojo mokslo ir profesinio mokymo įstaigas daugiau dėmesio skirti besimokantiems suaugusiesiems, taip pat plėtoti partnerystes su įmonėmis, kad darbdaviai būtų motyvuojami organizuoti suaugusiųjų mokymąsi darbo vietoje, o darbuotojai — jame dalyvauti.
- 4) Siekti tikslo sudaryti palankesnes sąlygas visiems piliečiams dalyvauti suaugusiųjų mokymėse ir didinti šių dalyvavimą, visų pirma asmenims, kurie nebaigia pradinio švietimo ir mokymo programų ir norėtų, kad jiems būtų suteikta dar viena galimybė, ypatingų poreikių turintiems asmenims ir asmenims, kurių pagrindiniai įgūdžiai arba mokymosi pasiekimai yra nepakankami, kad jie būtų skatinami gerinti savo kvalifikacijas.
- 5) Užtikrinti veiksmingą ir rezultatyvų naudojamą Mokymosi visą gyvenimą programą, Europos struktūriniais fondais ir kitais panašiais finansavimo šaltiniais siekiant gerinti mokymosi galimybių suteikimą suaugusiesiems.

⁽¹⁾ 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl švietimo ir mokymosi visą gyvenimą statistikos rengimo ir plėtotės – PE-CONS 3659/3/07 REV 3/turi būti pateikta nuoroda į OL.

- 6) Skatinti kurti ir naudoti mokymosi visą gyvenimą orientavimo sistemas, pasitelkiant kurias suaugusiesiems gali būti teikiama nepriklausoma informacija ir konsultacijos, individuali gebėjimų analizė ir jų konkrečius poreikius atitinkantis profesinis orientavimas.
 - 7) Ekonominės naudos požiūriu apsvarstyti, kaip suaugusiųjų mokymasis prisideda prie socialinės sanglaudos ir ekonominio vystymosi.
 - 8) Sudaryti palankesnes sąlygas kurti metodiką ir priemones, kurių reikia pagrindiniams gebėjimams ir kompetencijoms, įskaitant įgytas daugiausia ne formaliojoje mokymosi sistemoje, vertinti ir užtikrinti jų įteisinimą bei apibrėžimą mokymosi pasiekimų požiūriu, kartu investuojant į įteisinimo bei pripažinimo procedūrų skatinimą.
 - 9) Dėti pastangas, kad paskirstant finansinius išteklius įvairiems švietimo sektoriams tinkama dalis būtų skiriama suaugusiųjų mokymuisi, atsižvelgiant į mokymosi visą gyvenimą metodą.
 - 10) Skatinti aktyvų socialinių partnerių ir kitų suinteresuotųjų subjektų, įskaitant NVO, dalyvavimą užtikrinant aukštos kokybės mokymą, atitinkantį įvairioms besimokančiųjų kategorijoms priskiriamų asmenų poreikius. Turėtų būti ypač akcentuojami IRT mokymosi metodai ir IRT gebėjimų plėtojimas.
 - 11) Stiprinti bendradarbiavimą suaugusiųjų švietimo ir mokymosi srityje su Europos profesinio mokymo plėtros centru ir UNESCO Mokymosi visą gyvenimą institutu, taip pat pasinaudoti visais kitų tarptautinių organizacijų mokslinių tyrimų pajėgumais.
 - 12) Remiantis įgyvendinus šias priemones gautais rezultatais, apsvarstyti, kokių veiksmų gali būti imtasi po 2010 m., atsižvelgiant į tolesnius veiksmus, susijusius su darbo programa „Švietimas ir mokymas 2010“.
-